

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nouzový stav není okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby již kvůli gramatickému výkladu příslušných ustanovení

Nynější posuzování některých trestných činů, nejčastěji bagatelních krádeží, podle výrazně přísnějších ustanovení trestního zákoníku kvůli tomu, že byly spáchány během nouzového stavu, není správné. Nouzový stav, který byl vyhlášen Vládou ČR kvůli koronaviru SARS CoV-2[1], nelze totiž považovat za jinou událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek (dále jen „jiná událost“), za kterou ji v současnosti považují orgány činné v trestním řízení. Jinou událostí v uvedeném smyslu může být totiž míněna jen krátkodobá skutečnost, ne skutečnost trvající několik měsíců.

Textace zákona, ze které orgány činné v trestním řízení v současnosti dovozují přísnější postih za spáchání trestného činu kvůli jeho spáchání během nouzového stavu, je v trestním zákoníku obsažena u celkem 9 skutkových podstat. Ve všech 9 případech, za příklad lze vzít asi nejčastěji aplikovaný § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku (trestný čin krádeže), je označení okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby z hlediska textace totožné – *spáchá-li ... čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek*; jak je z citace patrné, *nouzový stav* coby okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby v předmětných ustanoveních výslovně uveden není. Orgány činné v trestním řízení jevšak považují za *jinou událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek* (dále jen „jiná událost“).

Z gramatického výkladu výše uvedeného ustanovení přitom zjevně plyne rozlišení dvou skupin okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby. Prvně jde o *stavy*, které jsou ze své povahy něčím dlouhodoběji přetrvávajícím. Trestní zákoník do této skupiny řadí jen stav válečný (dle čl. 43 Ústavy ČR) a stav ohrožení státu (dle čl. 7 ústavního zákona č. [110/1998 Sb.](#), o bezpečnosti České republiky). Druhou skupinou okolností podmiňujících použití trestní sazby jsou *události*, které jsou ze své povahy skutečnostmi okamžitými či krátkodobými, přičemž trestní zákoník do této skupiny řadí *živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek*. Tedy *stavy* a *události* uvedené v odkazovaném ustanovení jsou dvě různé skupiny skutečností (okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby), jež se od sebe odlišují rozdílnou délkou svého trvání.

V obecné rovině může být předmětem debaty, po jakém čase se z krátkodobé události stane přes skutečnost střednědobou dlouhodobý stav. Ovšem právě v situaci nouzového stavu vyhlášeného kvůli koronaviru SARS CoV-2, který na území České republiky platil několik měsíců, by byla taková debata asi zbytečná.

Nouzový stav, ať už vyhlášený z jakéhokoliv důvodu, tedy nemůže být okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby. Není totiž výslovně uveden mezi těmi *stavy*, které trestní zákoník za okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby označuje. A nelze jej podřadit ani pod *událost* (pod *jinou*

událost), neboť nouzový stav není událostí ve smyslu, který výrazu událost přiřazuje trestní zákoník. Ostatně i v běžné mluvě užíváme slovo událost k popisu jiných skutečností, než jsou období trvající několik měsíců.

Zřetelné rozlišení mezi obsahem pojmu *stav* a pojmu *událost* co do délky jejich trvání je také patrné z ustanovení § 210 odst. 2 trestního zákoníku. To postihuje mj. jednání pachatele, který vyvolá nebo předstírá pojistnou událost, anebo **stav** vyvolaný *pojistnou událostí udržuje*. Postihuje-li trestní zákoník jednání popsané jako *udržování stavu vyvolaného událostí*, je zjevné, že událostí je míněna skutečnost okamžitá či krátkodobá, a stavem skutečnost udržovaná, tedy trvající.

Dále, i z § 139 trestního zákoníku, který upravuje počítání času v trestním právu hmotném, plyne, že *událostí* je míněna skutečnost, která nastane v jednom dni (tedy na časové ose ji lze spíše znázornit tečkou než úsečkou) – *Kde tento zákon spojuje s uplynutím určité doby nějaký účinek, nezapočítává se do ní den, kdy nastala událost určující její začátek*. Běžným případem, kdy zákon spojuje s uplynutím určité doby nějaký účinek, je promlčení trestní odpovědnosti. Počátek běhu promlčecí doby, tj. událost určující její začátek ve smyslu § 139 trestního zákoníku, je přitom v § 34 odst. 2 trestního zákoníku určen následovně – *Promlčecí doba počíná běžet u trestných činů, u nichž je znakem účinek anebo u nichž je účinek znakem kvalifikované skutkové podstaty, od okamžiku, kdy takový účinek nastal; u ostatních trestných činů počíná běžet promlčecí doba od ukončení jednání*. Jsou-li okamžik, kdy účinek trestního činu nastal, a ukončení jednání, jak jsou zmíněny v citovaném ustanovení, *událostmi* určujícími začátek doby ve smyslu § 139 trestního zákoníku (což jsou), je z jejich povahy zřejmé, že pod tyto právní výrazy lze podřadit jen skutečnosti krátkodobé, dokonce okamžité.

Závěr

Je třeba připomenout, že při výkladu právě trestněprávních norem je Ústavním soudem ČR zdůrazňován jako přednostní výklad restriktivní, když výklad extenzivní je možný, ale pouze nezmění-li se v "analogii k tíži pachatele"[\[2\]](#) .

Správný výklad výrazu jiná událost, resp. událost, přitom v první řadě předpokládá, že tomuto výrazu nebude přiřkládán význam, který bude v rozporu s významem, jenž je tomuto výrazu v právní teorii a praxi obvykle přiřkládán; již základy teorie práva považují právní události a protiprávní stavy za dvě rozdílné skupiny právních skutečností. Dále by měl být výraz událost vykládán v souladu s pojmovým obsahem, významem, který mu je přiznáván v jiných ustanoveních trestního zákoníku, zejména ve výše zmíněných § 210 odst. 2 a § 139 trestního zákoníku. Byť ani v těchto ustanoveních není pojem událost definován, z jejich systematického i teleologického výkladu, a také z významu, který je tomuto výrazu přiřkládán v běžné mluvě plyne, že událostí nemůže být míněna skutečnost trvající několik měsíců.

Dle názoru autora tohoto článku tak současná praxe obecných soudů, která ve svém důsledku vede k tomu, že krádeže zboží v obchodě v hodnotě několika stokorun jsou postihovány trestem nepodmíněného odnětí svobody ve výměře několika let, není správná.

Mgr. Igor Hubinský,
advokát

IGOR HUBINSKÝ
advokátní kancelář

[AK Igor Hubinský](#)

Říční 456/10
110 00 Praha 1 - Malá Strana

Tel. + 420 724 368 260
e-mail: igor@akih.cz

[1] Usnesení Vlády ČR č. 194 ze dne 12. 3. 2020, jehož účinnost byla prodloužena usnesením č. 396 ze dne 9. 4. 2020

[2] Například nálezn. sp. zn. IV.ÚS 1770/07 ze dne 1. 11. 2007

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporátní autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)